

Kompostering – råd och regler

Att börja kompostera hushållsavfall kan ge en mängd fördelar. Det ger dig minskade sopkostnader samtidigt som en fungerande kompost bidrar till fin näring åt trädgårdens växter. Det leder även till att sopavfallet och i sin tur transportererna minskar.

Kompostering av trädgårdsavfall och liknande får ske utan anmälan eller tillstånd. Som trädgårdsavfall räknas bl.a. grenar, kvistar, löv, gräsklipparavfall. För att få kompostera hushållsavfall finns en del krav som måste uppfyllas:

- En skriftlig anmälan skickas till Förvaltningen för Miljö- och hälsoskydd.
- Ändamålsenlig **varmkompostbehållare** ska användas, vilken ska vara skadedjurssäker och inte ha springor större än 6 mm. Behållaren bör också vara ventilerad för att slippa syrebrist och dålig lukt. För att komposteringen ska fungera vintertid krävs att en isolerad behållare så kallad varmkompost används. Färdigtillverkade behållare finns att köpa i de flesta större varuhus och järnaffärer.
- Kompostbehållaren måste placeras, underhållas och skötas så att olägenhet (lukt och skadedjur) inte uppstår.
- Du måste själv ta hand om kompostjorden.

Tips om kompostplatsen

- Kompostbehållaren ska helst stå vindskyddad på en skuggig plats så att komposten inte riskerar att torka ut, tre sidor bör skyddas av antingen häckar eller plank. Dock ska den vara lätt att tömma.
- Kompostplatsen bör vara lätt att nå oavsett väderlek och årstid. Den bör ligga på ett bekvämt avstånd från köket, men gärna nära parkeringen och sopkärlet.

Skötselråd

- Avfallet som slängs i komposten bör vara så finfördelat som möjligt samt läggas i tunna lager. Man riskerar då inte att avfallet ruttnar inifrån. För att ytterligare öka nedbrytningshastigheten ska komposten röras om så att gammalt och nytt material blandas.
- Hushållsavfall bör blandas med exempelvis torrt trädgårdsavfall, sågspån, flis eller halm för att ge en bra sammansatt diet för mikroorganismerna. Det krävs cirka en del täckmaterial till tre delar avfall.
- Färskt matavfall bör aldrig ligga på ytan, utan täckas med strömaterial ovanpå eller blandas ner ordentligt för att förhindra problem med lukt, flugor eller råttor.

Behållarens utseende och storlek

- Det kan vara bra att ha två kompostbehållare eller eventuellt en med två fack. De kan då användas växelvis, så att den ena komposten fylls medan den andra eftermognar
- Mängden köksavfall beror självklart på matvanorna. En tumregel är dock att en isolerad behållare, bör rymma 50 liter per person. Denna typ av kompost kan användas året runt. En oisolerad behöver vara ännu lite större, cirka 100 liter per person eftersom det krävs utrymme, då innehållet riskerar att frysa. I en fryst kompost avstannar processen.

Följande kan slängas i hushållskomposten:
Matrester, råa och tillagade
Frukt och grönsaker
Skal inklusive äggskal
Kaffe- och tesump
Filterpåsar
Hushållspapper
Ofärgade servetter och näsdukar
Blommor, växter och blomjord

Följande ska inte slängas i hushållskomposten:
Cigarettfimpar och snus
Dammsugarpåsen och dess innehåll
Blöjor och bindor
Gyttja och lera
Stora mängder aska eller grillkol
Mjukplast
Stålull
Tyg

Tid för kompostprocessen

Det tar ofta sex månader innan komposten har brutits ner. Kompostmaterialet kan då flyttas till nästa fack eller till en övertäckt trädgårdskompost. Materialet är färdigt när ser ut, känns och luktar som jord.

Vanliga problem med hushållskomposten

Ibland kan en kompost drabbas av problem. Obalans i innehållet kan göra att det börjar lukta illa eller att nedbrytningsprocessen avstannar. Nedan beskrivs de vanligaste problemen och dess åtgärder:

- **Dålig lukt**

Komposten är för blöt eller kompakt och har börjat ruttna istället för att förmultna. Det kan åtgärdas genom att luckra upp innehållet och blanda i torrt strömaterial.

- **Ammoniaklukt**

Komposten är för kväverik, vilket kan åtgärdas med att strömaterial innehållande kol blandas ner i komposten. Den bör också blandas om ordentligt.

- **Flugor och larver**

Detta kan åtgärdas genom att täcka komposten med blöta tidningar samt torka rent lock och kanter. Tätningen bör vara kvar under 14 dagar för att flugor och ägg ska dö. Under tiden kan man fylla på med nytt avfall ovanpå, men det är viktigt att lägga rikligt med strö på matavfallet så att inte flugorna frodas igen. Efter 14 dagar kan tidningarna rivas sönder och blandas ner i komposten. Kvarstår problemen kan flugnät sättas upp. Använd aldrig bekämpningsmedel!

- **Läckage av illaluktande vatten**

Lakvattnet är i sig inget problem, eftersom det kan användas som gödning åt buskar och trädgårdsländ. Problemet åtgärdas dock genom att blanda ner torrt strömaterial som suger upp vattnet och röra om ordentligt.

- **Långsam förmultning**

Beror ofta på att det är för torrt. Åtgärdas genom att vattna och eventuellt täta behållaren. Om komposten innehåller för lite näring kan förmultningen också stanna av, detta löses med att blanda i färska växtdelar eller hushållsavfall.